

**Zasady postępowania
w Prowincji Warszawskiej Zgromadzenia
Najświętszego Odkupiciela
w przypadkach oskarżeń duchownych i ich
współpracowników o wykorzystanie seksualne
osób niepełnoletnich**

ROZDZIAŁ I

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA

1. Członkowie Prowincji Warszawskiej Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela (redemptoryści) w swoim życiu zakonnym, a także w relacjach z innymi i w rozwiązywaniu wszelkiego typu konfliktów opierają się na zasadach Ewangelii, traktując z należnym szacunkiem wszystkich ludzi, w pierwszym rzędzie tych, z którymi mają bezpośredni kontakt: osoby powierzone duszpasterskiej trosce, wszystkich uczestniczących w dziełach redemptorystów oraz współpracowników. W sposób szczególny zasady te stosowane są wobec najślabszych, w tym dzieci i młodzieży.
2. Zadaniem redemptorystów jest pomagać ludziom, by w swoim codziennym życiu znaleźli Boga. Podstawową zasadą tej posługi jest poszanowanie godności każdej osoby na wzór Chrystusa Pana. Szczególnym wymogiem tej zasady jest uznanie i respektowanie prawa wszystkich dzieci oraz młodzieży do tego, by były otoczone troską i szacunkiem oraz wzrastały w środowisku bezpiecznym, wolnym od wykorzystania, manipulacji i przemocy.
3. Zobowiązuje to do bezinteresownej służby na rzecz wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży oraz wyklucza, aby ktokolwiek z posługujących współbraci w jakikolwiek sposób naruszał fizyczną lub psychiczną integralność dzieci i młodzieży.
4. Zobowiązuje to także do zaangażowania na rzecz przejrzystości w wyjaśnianiu wszelkich podejrzeń o niewłaściwe zachowania oraz do zapewnienia, że osoby winne naruszeń praw dzieci i młodzieży, niezależnie od pełnionej funkcji lub urzędu, zostaną pociągnięte do odpowiedzialności, zaś osoby fałszywie oskarżone zostaną oczyszczone, w celu ochrony ich dobrego imienia i dobrego imienia Zgromadzenia Redemptorystów, a stawiający nieprawdziwe oskarżenia poniosą sprawiedliwe konsekwencje.
5. Redemptoryści jednoznacznie potępiają wszelkie nadużycia seksualne duchownych wobec osób niepełnoletnich oraz osób pełnoletnich pozostających w jakiegokolwiek zależności względem nich. Nadużycia seksualne uznają za ciężkie grzechy i przestępstwa, domagające się jednoznacznych reakcji – także o charakterze dyscyplinarnym – wobec osób, którym udowodniono popełnienie takich czynów, podjęcia uzdrawiającego dzieła pokuty, naprawienia wyrządzonych krzywd wobec ofiary i wspólnoty oraz dołożenia wszelkich starań, aby podobne sytuacje nie miały miejsca w przyszłości.
6. We wszelkich przypadkach wykorzystania seksualnego naszym celem jest doprowadzenie do wyjaśnienia zaistniałej sprawy, ochrona poszkodowanych oraz pomoc osobom pokrzywdzonym. W tym celu, nie rezygnując z prawa do obrony (koniecznego, aby wykluczyć możliwość fałszywych oskarżeń), redemptoryści nie akceptują działań mających na celu zbagatelizowanie i zatuszowanie sprawy, lecz dążą do prawdy i w razie potrzeby do ukarania winowajcy oraz podejmują wszelkie starania,

aby podobne sytuacje nie powtórzyły się w przyszłości. Nie akceptują biernego milczenia, a tym bardziej biernego ukrywania sprawców tego typu nadużyć.

7. W potwierdzaniu i dowodzeniu przypadków nadużyć na tle seksualnym stosują się do odpowiednich przepisów polskiego prawa karnego oraz rozporządzeń Stolicy Apostolskiej, Konferencji Episkopatu Polski i Zarządu Generalnego Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela.

ROZDZIAŁ II

POJĘCIA, ZASADY I SANKCJE PRAWNE DOTYCZĄCE PRZESTĘPSTW SEKSUALNYCH WOBEC OSÓB NIEPEŁNOLETNICH W PORZĄDKU PRAWNYM PAŃSTWA POLSKIEGO I KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

1. POLSKIE PRAWO KARNE

1.1. Pedofilia.

Pedofilia to jakiegokolwiek czynności o charakterze seksualnym z osobą poniżej 15. roku życia. Takie czynności są traktowane ze szczególną surowością. Wszelkie tego typu czynności – nawet za zgodą wyrażoną przez dziecko – są zabronione oraz ścigane z urzędu.

1.2. Molestowanie seksualne osoby małoletniej.

Powyżej 15 roku życia nie mamy już do czynienia z pedofilią, ale wciąż są to kontakty z osobą małoletnią. Zgodnie z prawem taka osoba może zgadzać się na czynności seksualne, ale w grę może wchodzić zmuszanie jej do takich czynności, także przy wykorzystaniu stosunku zależności formalnej lub duszpasterskiej. W przypadku nakłaniania mamy do czynienia z tym, co określamy jako molestowanie seksualne. Wykorzystanie seksualne małoletnich jest ścigane z urzędu, gdy policja lub prokuratura otrzymają wiadomość uzasadniającą podejrzenie o popełnienie przestępstwa.

1.3. Molestowanie seksualne osoby dorosłej.

Przestępstwem jest również wykorzystanie w celach lubieżnych stosunku zależności formalnej lub duszpasterskiej, bezradności lub krytycznego położenia osoby, niezależnie od jej wieku. Odnosi się to do wszelkich zależności w relacjach: wychowawca – wychowanek, pracodawca – pracownik, duchowny – penitent.

1.4. Obowiązek zawiadomienia organów ścigania.

Każdy, mając wiarygodną wiadomość o usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego, określonego w art. 197 § 3 lub 4 k.k. (*Zgwałcenie lub wymuszenie do poddania się innej czynności seksualnej*), art. 198 k.k. (*Seksualne wykorzystanie bezradności lub niepoczytalności innej osoby*), art. 200 k.k. (*Obcowanie płciowe z osobą małoletnią lub doprowadzenie jej do poddania się czynnościom seksualnym*), ma obowiązek

niezwłocznego zawiadomienia organów ścigania. Niewypełnienie takiego obowiązku jest zagrożone karą pozbawienia wolności do lat trzech.

1.5. Przepisy w rozumieniu polskiego prawa karnego:

1.5.1. Obcowanie seksualne z osobą małoletnią poniżej lat 15 (art. 200 § 1 k.k.)

1.5.2. Udostępnianie treści pornograficznych małoletniemu poniżej lat 15 (art. 200 § 3 k.k.)

1.5.3. Zgwałcenie osoby poniżej lat 15 (art. 197 § 3 ust. 2 k.k.)

1.5.4. Wykorzystanie seksualne osoby upośledzonej umyślowo (art. 198 k.k.)

1.5.5. Wytwarzanie, rozpowszechnianie i posiadanie treści pornograficznych z udziałem małoletniego poniżej lat 15 (art. 202 § 3-4c k.k.)

1.5.6. Nawiązywanie przy pomocy sieci teleinformatycznych kontaktu z małoletnim poniżej lat 15 w celu wykorzystania seksualnego (art. 200a k.k.)

1.5.7. Nadużycie stosunku zależności lub zaufania wobec małoletniego, albo udzielenie lub obietnica korzyści majątkowej lub osobistej wobec małoletniego w celu wykorzystania seksualnego (art. 199 k.k.)

1.5.8. Niezawiadomienie organów ścigania o usiłowaniu lub dokonaniu przestępstwa, określonego w art. 197 § 3 lub 4 k.k., art. 198 k.k., art. 200 k.k. (art. 240)

1.6. Przedawnienie karalności.

Przedawnienie karalności przestępstw w przypadku, gdy pokrzywdzonym jest małoletni, następuje po 12 latach od osiągnięcia pełnoletniości przez ofiarę, czyli po ukończeniu przez nią 30. roku życia.

2. PORZĄDEK PRAWNY KOŚCIOŁA

2.1. Przepisy seksualne duchownych rozstrzyga Kongregacja Nauki Wiary.

Rozstrzyganie w sprawach przestępstw seksualnych popełnionych przez duchownych wobec osób niepełnoletnich jest zastrzeżone dla Kongregacji Nauki Wiary (Motu Proprio Sacramentorum sanctitatis tutela z 21 maja 2010 r., art. 6 § 1).

2.2. Do najcięższych przestępstw tego rodzaju prawo Kościoła zalicza:

2.2.1. Przepisy przeciw szóstemu przykazaniu Dekalogu, popełnione przez duchownego z niepełnoletnim poniżej osiemnastego roku życia (z niepełnoletnim zrównana jest osoba, która trwale jest niezdolna posługiwać się rozumem, a która ukończyła 18. rok życia). Ze szczególną powagą i surowością traktowane są te czyny, w których kapłan użył sakramentu pokuty – lub wykorzystał inną zależność penitenta, np. w kierownictwie duchowym – do wytypowania ofiary albo jako pretekst do pierwszego kontaktu, kontynuowanego poza kontekstem sakramentu pokuty, podczas którego dochodziło do jakichkolwiek czynności – z dotykiem lub bez – o charakterze seksualnym.

2.2.2. Nabywanie albo przechowywanie, lub upowszechnianie w celach satysfakcji seksualnej obrazów pornograficznych, przedstawiających małoletnich poniżej czternastego roku życia, przez duchownego – w jakikolwiek sposób i za pomocą jakiegokolwiek urządzenia.

2.2.3. Ponadto kan. 1395 Kodeksu prawa kanonicznego przewiduje sankcje karne dla duchownych także za inne czyny popełnione w sferze seksualności, nie podlegające specjalnym regulacjom.

2.3. Przedawnienie karalności.

Z zastrzeżeniem prawa Kongregacji Nauki Wiary do uchylenia przedawnienia w indywidualnych przypadkach, przestępstwo przeciwko szóstemu przykazaniu, popełnione przez duchownego z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia, ulega przedawnieniu po upływie dwudziestu lat od dnia, w którym niepełnoletni ukończył osiemnasty rok życia, a więc w dniu, gdy kończy ona 38. rok życia. Przełożeni kościołni – biskupi i wyżsi przełożeni zakonni – są zobowiązani zgłaszać do Kongregacji wszystkie prawdopodobne przypadki przestępstw wykorzystania seksualnego, niezależnie od tego, kiedy zostały popełnione.

2.4. Zadośćuczynienie po przedawnieniu karalności.

Pomimo jasnych ram czasowych określonych przez prawo, zarówno cywilne, jak i kanoniczne, nie istnieje coś, co moglibyśmy nazwać „przedawnieniem medialnym”. Jak pokazuje praktyka, dziennikarskie sensacje odnoszą się często do spraw formalnie przedawnionych. Oczywiście więc rzeczą jest fakt, że sprawiedliwości i zadośćuczynienia można domagać się po latach, podobnie po latach można też zniszczyć dobre imię instytutu życia konsekrowanego.

Powinno to być dla nas dodatkowym motywem do podejmowania wyzwań związanych z wszelkimi doniesieniami o molestowaniu małoletnich, aby:

- a. w przypadku potwierdzenia zarzutów, móc podjąć realny wysiłek zadośćuczynienia, zanim nie jest za późno;
- b. w przypadku niepotwierdzenia lub gdy mamy do czynienia z fałszywymi oskarżeniami, móc podjąć odpowiednie kroki, mające na celu ochronę dobrego imienia Prowincji Warszawskiej Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela oraz poszczególnych Współbraci.

ROZDZIAŁ III

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W KONKRETNICH PRZYPADKACH OSKARŻEŃ

Sposób postępowania w sytuacji pojawienia się oskarżeń duchownego o czyny seksualne wobec osoby niepełnoletniej został szczegółowo opisany w dokumencie KEP: „Wytyczne dotyczące wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia” z dnia 8 października 2014 r., znowelizowanym 6 czerwca 2017 r., oraz w dokumencie Zarządu Generalnego Zgromadzenia Najświętszego

Odkupiciela: „Handbook for Superiors - Graviora Delicta - The Preliminary Investigation and Referral to the Superior General”. Dokumenty te dają następujące wyjaśnienia i wskazania:

1. Cel wstępnego dochodzenia kanonicznego.

1.1. Celem wstępnego dochodzenia kanonicznego jest zbadanie prawdopodobieństwa zaistnienia przestępstwa, czyli zasadności oskarżenia.

1.2. Wstępne dochodzenie kanoniczne polega na badaniu faktów i okoliczności oraz poczytalności domniemanego sprawcy czynu przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu wobec osób niepełnoletnich poniżej osiemnastego roku życia, a także poznanie i formalne opisanie prawdy, przygotowanie właściwej dokumentacji oraz uniemożliwienie ewentualnej kontynuacji przestępstwa (jeżeli zostałyby uprawdopodobnione) i ułatwienie naprawienia zła.

2. Przyjmujący oskarżenie i prowadzący wstępne dochodzenie kanoniczne.

Osobą kompetentną do przyjęcia i prowadzenia sprawy jest Przełożony Prowincji Warszawskiej Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela, który – zapoznawszy się osobiście ze sprawą – powinien powierzyć jej prowadzenie odpowiedniej osobie lub powołanej przez siebie komisji.

3. Osoba oskarżająca.

3.1. Osoba oskarżająca – która może, ale nie musi być ofiarą seksualnego wykorzystania – może zgłosić się zarówno do Przełożonego Prowincji, któremu podlega osoba oskarżana, jak i – jeśli zachodzi ku temu odpowiednia racja (np. odległość) – do biskupa diecezjalnego swego miejsca zamieszkania. W takiej sytuacji biskup diecezjalny miejsca zamieszkania podejmie stałą współpracę z Przełożonym Prowincji osoby oskarżanej, którego kompetencje pozostają nienaruszone, tzn. obowiązek przeprowadzenia dochodzenia wstępnego spada na Przełożonego Prowincji.

3.2. Osobie oskarżającej należy wyraźnie przypomnieć o jej obowiązku, by złożyć doniesienie do organów ścigania, zgodnie z wszystkimi przepisami prawa polskiego.

3.3. Gdyby oskarżenie zostało wniesione przeciwko zmarłemu duchownemu, nie należy wszczynać dochodzenia kanonicznego, chyba że zasadnym wydałoby się wyjaśnienie sprawy dla dobra Kościoła. Osobę wnoszącą oskarżenie należy powiadomić o tych okolicznościach.

4. Ofiara seksualnego wykorzystania.

4.1. Ofiarę seksualnego wykorzystania, jak i jej bliskich, należy otoczyć właściwą troską duszpasterską, zapewniając poczucie bezpieczeństwa, wolę życzliwego wysłuchania i przyjęcia prawdy, ułatwienie – jeśli jest taka potrzeba – uzyskania specjalistycznej

pomocy duchowej i psychologicznej, w przekonaniu, że osoba ta, ujawniając swoje cierpienie, również pomaga Kościołowi w uzdrowieniu naruszonego ładu moralnego.

4.2. Prowincjał powinien się kierować wskazaniem zawartymi w Aneksie I do wyżej wspomnianego dokumentu KEP.

5. Działania podczas wstępnego dochodzenia kanonicznego.

5.1. Pierwszą informację na temat zarzucanego duchownemu czynu należy dokładnie zweryfikować z zachowaniem tajności. Otrzymywane w tego rodzaju sprawie listy, także korespondencja elektroniczna, a szczególnie informacje telefoniczne itp., powinny stanowić jednak podstawę do zaproszenia osoby oskarżającej na bezpośrednią rozmowę. Na podstawie pierwszej, zweryfikowanej informacji, Przełożony Prowincji rozstrzyga o rozpoczęciu dochodzenia wstępnego. Jeśli decyduje o jego rozpoczęciu, wydaje dekret otwierający dochodzenie wstępne.

5.2. Dochodzenie wstępne jest prowadzone albo przez Przełożonego Prowincji osobiście, albo przez inną odpowiednią osobę lub komisję, która powinna być mianowana do tego zadania dekretem. Także notariusza w dochodzeniu powołuje Przełożony Prowincji oddzielnym dekretem.

5.3. Zwyczajnym sposobem działania w trakcie wstępnego dochodzenia kanonicznego jest gromadzenie informacji poprzez przesłuchania, zebranie dokumentów, w tym opinii lekarskich i psychologicznych, itp. Szczegółowe zasady prowadzenia rozmów umieszczone są w Aneksie II do wyżej wspomnianego dokumentu KEP.

5.4. Wstępne dochodzenie kanoniczne jednoznacznie odróżnia się od postępowania prowadzonego według prawa polskiego. W przypadku, gdy wcześniej zostało wszczęte postępowanie przez organy państwowe, nie rozpoczyna się dochodzenia kanonicznego, a już rozpoczęte ulega zawieszeniu do czasu zakończenia tego pierwszego. Przełożony Prowincji ma obowiązek zapoznania się z rozstrzygnięciami organów państwowych i uwzględnić je w swoich decyzjach.

5.5. Osoba wyznaczona przez Przełożonego Prowincji do zbadania zarzutu, powinna przedłożyć raport zawierający wnioski w odniesieniu do prawdopodobieństwa, czy do przestępstwa rzeczywiście doszło, oraz ukazujący, jaką drogą doszedł do tych wniosków.

5.6. Po otrzymaniu raportu osoby badającej sprawę, Przełożony Prowincji powinien rozważyć sam raport jak i wszystkie akta dochodzenia, i po zasięgnięciu opinii swojej Rady sformułować opinię swoją i swojej Rady – lub votum – na temat prawdopodobieństwa, czy przestępstwo zostało popełnione.

5.7. W tym momencie Przełożony Prowincji ma wydać dekret zamykający dochodzenie wstępne. Jeśli okazało się, że oskarżenie nie ma charakteru jawnie fałszywego lub niepoważnego, dekret powinien także wskazywać, że akta wraz z jego votum powinny

być przekazane Przełożonemu Generalnemu Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela w Rzymie, a ten z kolei przekazuje je do rozpatrzenia Kongregacji Nauki Wiary.

5.8. Wszelka dokumentacja wstępnego dochodzenia kanonicznego jest z zasady przeznaczona jedynie do wewnętrznego użytku przełożonych kościelnych prowadzących sprawę.

5.9. W przypadku gdy oskarżenie zostało uwiarygodnione podczas wstępnego dochodzenia kanonicznego i gdy dotyczy ono możliwości popełnienia czynu zabronionego, opisanego w art. 197 § 3 lub 4 k.k. (*Zgwałcenie lub wymuszenie do poddania się innej czynności seksualnej*), art. 198 k.k. (*Seksualne wykorzystanie bezradności lub niepoczytalności innej osoby*), art. 200 k.k. (*Obcowanie płciowe z osobą małoletnią lub doprowadzenie jej do poddania się czynnościom seksualnym*), Przełożony Prowincji niezwłocznie zawiadamia w formie pisemnej właściwy organ powołany do ścigania przestępstw. Nie ma takiego obowiązku, jeśli Przełożony Prowincji posiada wiedzę, że organy ścigania zostały powiadomione o czynie zabronionym. Przełożony Prowincji powinien uzyskać urzędowe potwierdzenie dokonania zawiadomienia.

5.10. Treścią zawiadomienia organów ścigania o przestępstwie nie mogą być w żadnym wypadku wiadomości uzyskane z sakramentalnego forum wewnętrznego (tajemnica spowiedzi). Analogicznie należy traktować wiedzę uzyskaną w ramach kierownictwa duchowego.

5.11. Wstępne dochodzenie kanoniczne musi być przeprowadzone bez zbędnej zwłoki. Kończy się dekretem Przełożonego Prowincji zamykającym wstępne dochodzenie kanoniczne i ukazującym rezultat tego dochodzenia.

5.12. W szczególnie poważnych sprawach, w których wina duchownego jest bezsporna (np. gdy duchowny przyznał się do winy), Przełożony Prowincji może zapytać oskarżonego, czy chciałby dobrowolnie prosić o dyspensę od obowiązków stanu duchownego i o przeniesienie do stanu świeckiego. W takich przypadkach rozważyć należy uzyskanie dla Prowincji Warszawskiej Redemptorystów statusu współpokrzywdzonego. Jeśli zaś mamy do czynienia z takimi przypadkami w krajach opartych na anglosaskiej praktyce prawnej (USA, Kanada), należy rozważyć kwestię uzyskania statusu „przyjaciela sądu” (*amicus curiae*), który daje prawo niebędącemu stroną w postępowaniu sądowym do dawania opinii w sądzie, dotyczącej przedmiotu postępowania.

5.13. Przełożony Prowincji jest zobowiązany poinformować Przełożonego Generalnego także, jeśli z przeprowadzonego dochodzenia wynikałoby, że oskarżenie jest niestuszne. Jeżeli oskarżenia nie znalazły potwierdzenia we wstępnym dochodzeniu kanonicznym i zostało to potwierdzone przez Kongregację, należy fakt ten stwierdzić na piśmie i zamknąć sprawę, akta natomiast złożyć w tajnym archiwum kurii (kan. 1719).

5.14. Szczegółowa instrukcja dotycząca przygotowania przez Przełożonego Prowincji zgłoszenia do Przełożonego Generalnego znajduje się w dokumencie Zarządu

Generalnego Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela: „Handbook for Superiors - Graviora Delicta - The Preliminary Investigation and Referral to the Superior General”.

6. Oskarżony.

6.1. Oskarżony aż do momentu udowodnienia mu winy korzysta z domniemania niewinności. W żadnym wypadku nie może być pozbawiony prawa do obrony. Należy mu również ułatwić uzyskanie pomocy duchowej, psychologicznej i prawnej. Gdyby podejrzenia nie zostały potwierdzone, powinno się uczynić wszystko, aby zostało przywrócone jego dobre imię, które ucierpiało na skutek bezpodstawnego oskarżenia.

6.2. Jeśli zgłoszone i badane w dochodzeniu wstępnym fakty dotyczą wydarzeń bieżących i wydają się prawdopodobne, Przełożony Prowincji ma prawo zastosowania środków zapobiegawczych przewidzianych przez prawo kanoniczne, w celu uniemożliwienia kontynuacji przestępstwa, ochrony ludu Bożego przed zgorzeniem, ochrony świadków i zagwarantowania sprawiedliwości. Zgodnie z postanowieniem kan. 1722, może ograniczyć lub zakazać sprawowania czynności duszpasterskich, nakazać lub zakazać pobytu w jakimś miejscu lub terytorium, a nawet zabronić publicznego uczestnictwa w Najświętszej Eucharystii.

6.3. Jeżeli natomiast ujawnione fakty dotyczyłyby niedalekiej przeszłości i wydawałyby się prawdopodobne, lecz obecnie nie ma bezpośredniego zagrożenia, Przełożony Prowincji rozstrzyga, czy zastosować wobec duchownego środki zapobiegawcze czy odsunąć go od pracy z dziećmi i młodzieżą do czasu wyjaśnienia sprawy.

6.4. Jeśli chodzi o oskarżenia o czyny sprzed wielu lat, zasada ta powinna być stosowana z zachowaniem odpowiedniej słuszności. W przypadkach tych Przełożony Prowincji powinien zachęcić duchownego do wyrażenia uprzedniej, wyraźnej, świadomej i wolnej zgody na poddanie się specjalistycznej diagnozie, czy też, jeśli byłoby to konieczne, także terapii.

6.5. Do czasu wyjaśnienia zarzutów, oskarżony duchowny nie może rozpocząć procesu przejścia do innego instytutu życia konsekrowanego czy diecezji, a oskarżony duchowny, wobec którego Przełożony Prowincji zastosował środki zapobiegawcze według pkt. 6.2., nie może być z nich zwolniony.

6.6. Odpowiedzialność karną oraz cywilną za tego rodzaju przestępstwa ponosi sprawca jako osoba fizyczna. Każdy redemptorysta zapozna się i podpisze dokument stwierdzający, że jest świadom konsekwencji wynikających z czynów seksualnych przeciw osobom niepełnoletnim i że odpowiedzialność będzie ponosił jako osoba fizyczna (Załącznik 11).

6.7. W sposób analogiczny należy postępować w przypadkach nadużyć przeciwko sóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia

popętnionych przez osoby świeckie, zaangażowane w dzieła prowadzone przez Prowincję Warszawską Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela.

ROZDZIAŁ IV

SPOSÓB POSTĘPOWANIA W RÓŻNYCH SYTUACJACH ZWIĄZANYCH Z ZARZUTAMI O WYKORZYSTANIE SEKSUALNE OSÓB NIEPEŁNOLETNICH

1. Kiedy dowiedziałeś się o obciążeniu współbrata zarzutem o wykorzystanie seksualne osoby niepełnoletniej.

1.1. W przypadku, gdy podczas rozmowy duszpasterskiej dowiedziałeś się o nagannym zachowaniu współbrata (niezależnie, czy zgłasza się osoba poszkodowana, czy jej krewni lub znajomi), powinieneś:

- z uwagą wysłuchać, starając się pozyskać podstawowe informacje odnoszące się do czasu, miejsca oraz okoliczności zdarzeń;
- od samego początku wykazać zrozumienie i zainteresowanie, absolutnie nie bagatelizując sprawy;
- upewnić się, czy nie zaszła pomyłka oraz czy nie mamy do czynienia z „nadinterpretacją” normalnych gestów, przy tym jednak absolutnie nie sugerować osobie, z którą rozmawiasz, że „nic wielkiego się nie stało”, albo – gdy rozmówcą jest osoba poszkodowana – że ona sama jest winna zaistniałej sytuacji;
- poprosić o wyrażenie zgody na przekazanie tej sprawy do Przełożonego Prowincji, który podejmie konieczne działania.

1.2. Jeśli zostałeś obdarzony zaufaniem jako osoba „pierwszego kontaktu”, powinieneś takie zadanie spełnić, doprowadzając do przekazania sprawy do Przełożonego Prowincji. Pamiętaj, że nie do ciebie należy prowadzenie dalszych czynności ani wydawanie wyroku. Nie na miejscu jest zarówno przeproszanie jak i tłumaczenie bądź usprawiedliwianie domniemanego sprawcy.

1.3. Absolutnie niedopuszczalne jest prowadzenie przez ciebie samodzielnego śledztwa ani równoległego dochodzenia; wręcz przeciwnie, dla dobra wszystkich stron należy wykazać się wolą współpracy z prowadzącym dochodzenie, daleko posuniętą powściągliwością i dyskrecją.

1.4. W przypadku sprawy znanej opinii publicznej (nawet w minimalnym zakresie) nikt – poza delegatem lub inną osobą upoważnioną przez Przełożonego Prowincji – nie powinien się wypowiadać publicznie na jej temat, komentować, albo przedstawiać własnej wersji zdarzeń, ani występować w obronie kogokolwiek.

1.5. Prowadzący dochodzenie może potrzebować pomocy, której należy mu udzielić na jego prośbę, jednak dla dobra sprawy nie należy podejmować działań na własną rękę, nawet gdyby ci się wydawało, że sprawa prowadzona jest w sposób nieodpowiedni.

2. Kiedy sam zostałeś oskarżony.

2.1. W takim przypadku — nawet gdy uważasz zarzuty za nieprawdziwe i krzywdzące — musisz uznać, że jako bezpośrednio zaangażowany w sprawę nie jesteś obiektywny i musisz niezwłocznie o wszystkim zawiadomić Przełożonego Prowincji, który podejmie konieczne działania.

2.2. Rozsądną rzeczą jest unikanie bezpośredniego kontaktu z osobą oskarżającą Cię, gdyż może to zostać odczytane jako wywieranie nacisku dla „zamknięcia ust” i próba wyciszenia całej sprawy.

2.3. Bardzo ważną sprawą jest współpraca z osobą odpowiedzialną za przeprowadzenie dochodzenia, aby działania takie ułatwić. Należy więc wykazać maksimum dobrej woli.

3. Kiedy w twoim środowisku zaczynają krążyć plotki o rzekomym nagannym postępowaniu Twoim lub innego Współbrata.

3.1. O całej sprawie należy poinformować Przełożonego Prowincji (nawet jeśli sprawa wydaje się niewiarygodna). Pozwoli to na przygotowanie się — z wyprzedzeniem — na ewentualne późniejsze komplikacje.

3.2. Może się zdarzyć, że zostaniesz poproszony o pomoc — podobnie jak w pierwszym przypadku, gdy występowałeś jako osoba „pierwszego kontaktu”. Wówczas należy uzyskać możliwie dokładne informacje, ale wyłącznie w tym celu, aby przekazać je do Kurii Prowincji.

3.3. Absolutnie nie wolno prowadzić dochodzenia na własną rękę. Należy pamiętać, że w przypadku krążących plotek, to, co sami słyszeliśmy, daje obraz niepełny. Zadaniem prowadzącego dochodzenie będzie dyskretne gromadzenie dostępnych informacji ze wszystkich możliwych źródeł i podjęcie dalszych działań odpowiednio do ustaleń.

3.4. We wszystkich powyższych przypadkach Przełożony Prowincji zostaje poinformowany o zaistniałej sytuacji i na bieżąco kontroluje przebieg zdarzeń, nie jest jednak odpowiedzialny za prowadzenie wewnętrznego dochodzenia. Za to ostatnie odpowiedzialny jest współbrat wyznaczony przez Przełożonego Prowincji dekretem do konkretnej sprawy. W miarę potrzeb będzie także korzystał z pomocy niezależnych ekspertów.

4. Czego należy bezwarunkowo unikać we wszystkich przypadkach.

4.1. Choć w przypadku oskarżeń możemy spotykać się z całą gamą możliwości — od faktycznych przypadków wykorzystania seksualnego po nieprawdziwe oskarżenia, a

nawet prowokacje – to jednak musimy zrobić wszystko, aby już od samego początku starać się wykreować atmosferę wzajemnego zaufania i spokoju, wykluczając wszelką agresję czynną lub bierną, a także jakiegokolwiek gwałtowne reakcje (nawet gdyby wydawały się usprawiedliwione), które wymagałyby późniejszego tłumaczenia się lub przeprosin.

4.2. Należy unikać czegokolwiek, co miałyby nawet pozór działań mających na celu wyciszenie lub zatuszowanie sprawy, a nie prowadziłyby do dojścia do pełnej prawdy.

4.3. Dla dobra wszystkich nie wolno z własnej inicjatywy, bez porozumienia z odpowiedzialnym za prowadzenie dochodzenia wstępnego, angażować się osobiście w sprawę, a tym bardziej prowadzić równoległego „śledztwa”.